

(Кон изложбата „Урбанитети“ во МСУ во Скопје)

ДЕЈАН БУТЕВАЦ

Изложбата поставка содржи реализација на триесетина значајни уметници кои припаѓаат на современата светска ликовна сцена и е воореден настан за да се запознаеме со начинот на кој современиот уметник се толкува себе си во модерниот чвор како што е Западниот урбан простор со своите социјални и културни обележја. А од друга страна и да ги забележиме оние состојби на *ошшоцоци* или *вишоци* на урбаното егзистирање што го провоцираат расположението на актуелниот ликовен уметник да се соочи со таквото постоење преку ироничното дејствување во своето окружување. Ваквиот начин на креирање на личните концепти како *уишени приказани* во себе го содржи моментот на прашањето за човечката претпоставка во урбаниот свет и иднината.

Градот како некогашна просветителски репрезент на идеологијата за хуманизмот и на уникатното значење на Културата, по својата поставеност во Повеста е логички транспониран во урбаниот план на Дизајнот како тоталитарен субјект. Во вакви околности како единствено однесување на граѓанинот во оваа насуканост е како со својот статус на ворака да ја оптимализира ефикасноста на својата стоканост преку *чинои* на *секојдневниот исцорачување* и *разменување* чија што крајност е комодитетот до исчезнувањето. Како што покажува изложбата, уметникот во релација со Урбанитетот има работа со последичен свет, што до крај е естетски реализиран, свет во кој владее изобилје од банални предмети и привлечни нешта како и формализираноста на однапред понудената случајност како „стил“, на урбаното егзистирање. Тоа е простор кој е набиев од суфицит на сите можни вредности и комуникации од религиозни, етички и културолошки карактер. Оваа оаза на заводлива *Новоремисност*, урбаниот уметник не се обидува да ја избегне како лоша судбина, туку напротив, се втурнува во таквата фаталност на едномерно траење за да го *оцврдне* своето присуство како корисна друштвена единица во и како *предупредувачка* (уметничка) состојба во *ошвореношо оишисешиво*. На тој начин овој уметник го поопонува испразнетото место на некогашниот Нешмар на универзалното значење на културната Вистина, за да пронајде оној збир на состојби и предмети, чија што одвоеност од својата особеност и општествена наменетост, му овозможуваат креативни и експериментални желби во однос на нивно ликовно декодирање. Така, на гледачот или на посетителот во МСУ во денешната *експлика* на *комуникација* му даваат прилика барем за момент да ја насатат *шемаи* за „идентитетот на градската отуѓеноста“.

Така, меѓу исклучителните дела претставени на изложбата ќе споменеме само неколку. Делото на Кристин Борланд се однесува на нормализираната врска смрт-насилство како резултат на промашената

„Уметниците на дело“ – Марилен Негро и Клаус Шерибел

и изгубена битка на секогаш посакуваниот разумот со психо-социолошкиот карактер во историското постоење на човекот. Бекасем Буделули преку сликарскиот третман ја користи фронталноста на обичниот човек во урбаниот свет, заменувајќи ја некогашната сликарска наративна рефлексија со портрет до исцрпена безличност. Додека Анџела Булок во „Без наслов“, преку интерактивна игра ја промислува можноста за *ирејаша на случајношо* како вознемирување на автономноста во сегашната индивидуа, Софи Кал во делото „Ерексија“, ја брише границата помеѓу интимното и јавното со мешање на личниот живот во траг на случајно уметничко доживување. Клод Клоски остварува дистанцирана игра со иронична предвошка и без искритичен став кон светот заситен од визуелните пораки и информации. Тргувајќи од забранетото, Даглас Гордон и Рикрит Тираванија ја претпоставуваат измената на галерискиот простор од затворен во слободен амбиент каде се искажува интимното како неукрадено чувство во начин за дијалог. Марилен Негро и Клаус Шерибел во фотографјата на една релаксирана двојка го искажуваат *чинои* на *ошшисеноси* вон градскиот метеж како двосмислена социјална состојба во уметниковата активност. Чувствителното дело на Берtrand Лавје го остварува прашањето за неминовната взаемност помеѓу сликарската боја како гест и секојдневниот предмет вон употребната вредност. Даниел Флум во видео/звучен запис ја руши разликата помеѓу *процесот* на *иовишорвање* и *девијеншо* во *еден ирвек* преку примерот на еден регуларен приказ од нашиот живот како што е кадарот на минување на прозорци од воз. Габриел Ороско со својот „Вентилатор“, го преместува читањето на овој предмет во „постската димензија на перцепцијата како што е трпеливоста“, (Селин Мелисан). Сидната слика на Недко Солаков го претставува современиот уметник како простор каде не се одвојува човечката Глувост од субјективниот оптимизам. На крај, Енди Ворхол низ своите „Витрини“, го истакнува клиничкиот карактер на потрошувачкото општество како *функционална бескорисност* без потреба од вчудоневиденост.

Изложбата „Урбанитети“ е едноставно убаво можност за скопската публика да се

запознае со реалноста на урбаното живеење низ несекојдневниот поглед на изверзириот ликовен уметник.

Изданија на „Стиру

„Раната на све

Во рамките на едицијата „Плејади“, во издание на „Струшките вечери на поезијата“, од печат излезе изборот поезија „Раната на светот“, од словенечкиот поет Вено Тауфер, во избор, превес и поговор на македонскиот поет Ефтим Клетников.

Вено Тауфер, поет, драмски писател, есеист и преведувач, е роден во 1933 година во Љубљана, каде дипломирал на Филозофскиот факултет на компаративна литература и теорија на литературата. Тој се појавува на словенечката литературна сцена кон крајот на десеттите години, заедно со Дане Зајц и Грегор Стрниша, имиња кои ќе го обележат словенечкиот модернизам. Меѓу нив, од аспект на користење на јазикот, промислување на неговиот феномен и содржинско и формално поетичко обликување на неговата поезија, Тауфер е најрадикален, констатира Клетников во поговорот на споменатиот избор.

Тауфер досега има објавено петнаесетина книги поезија, преведени на повеќе јазици, а на македонски „Раната на светот“, првиот е објавена во 1975 година под наслов „Уметник и модел“. Тауфер е и преведувач, особено од англиското јазично подрачје. Превел и дел од македонската народна лирика од „Зборникот на браќата Миладинови“, а има преведено и поезија од неколку современи македонски поети.

„Овште во својата прва збирка „Оловни ѕвезди“. Тауфер ќе го открие својот стамени поетски идентитет и

тот и својот пифиченост и продолжиле песни и етички мисли на нив и фер, но

чувството насетување во лирски велики

Во својот сичува „главно морска е оној мсведзит збунет и

Во п Клетни слики и светот, мракот гање и

Како Тауфер, ка „кол неговат ниво, та вува, п

ПЕС